Arşivde Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi - Eylül 2024, Cilt: 1, Sayı: 2
Journal of Women and Gender in the Archives - September 2024, Volume 1, Issue 2

arşiv de KADIN VE TOPLUMSAL CİNSİYET DERGİSİ
Journal of Women and Gender in the Archives

Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu Boğaziçi Üniversitesi Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi

Leylâ Erbil Special Collection Boğaziçi University Nâzım Hikmet Culture and Art Research Center

Boğaziçi Üniversitesi Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi'nde bulunan Leylâ Erbil Koleksiyonu üzerine Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi Olcay Akyıldız'la Selvi Başak Öztürk tarafından yapılan yazılı röportaj.

An interview with Olcay Akyıldız on the Leylâ Erbil Collection housed at the Nâzım Hikmet Culture and Arts Research Center of Boğaziçi University, conducted by Selvi Başak Öztürk.

Türkçeden İngilizceye Çeviri / Translation from Turkish to English by Aslı Davaz, Selvi Başak Öztürk
Çeviri editörü / Translation Editor Cihan Saka

"(...) bugün edebiyatçı yaklaşımım mı arşive bakışımı, yoksa arşiv mi Leylâ Erbil edebiyatına bakışımı ve arşiv sürecini etkiledi; kafam o kadar berrak değil, ama net olan bir şey varsa o da Leylâ Erbil'in edebiyatı ile arşivinin birbirine epeyce benzediği."

Olcay Hanım merhaba, Leylâ Erbil Arşivi üzerine sorularımızı yanıtlamadan önce, kısaca çalışma alanınız ve güncel çalışmalarınız hakkında bilgi verebilir misiniz?

Merhaba. Ben Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesiyim. Doktoram Almanya'dan, karşılaştırmalı edebiyat alanından. Doktora esnasında ve sonrasında oryantalizm, oksidentalizm ve seyahat edebiyatı üzerine çalıştım ağırlıklı olarak. Uzun zamandır modern Türkçe edebiyat alanında şiir, edebiyat teorileri, edebiyat ve toplumsal cinsiyet üzerine çalışıyor ve dersler veriyorum. Son yıllarda ise çalışma alanımın ibresi tamamen kadın edebiyatına ve feminist eleştiriye yöneldi. Hatta benden istenen kısa biyografilere, en gurur duyduğum faaliyetlerimin Çatlak Zemin ve *5Harfliler* gibi bağımsız feminist mecralarda yazdığım akademik olmayan yazılar ve danışmanlığını yaptığım doktora ve yüksek lisans tezleri olduğu bilgisini ekliyorum.

Dear Olcay, before diving into questions about the Leylâ Erbil Archive, could you please briefly talk about your field of study and your current projects?

I am a faculty member in the Department of Turkish Language and Literature at Boğaziçi University. I earned my PhD. from Germany in the field of comparative literature. During and after my doctorate, I mainly concentrated on orientalism, occidentalism, and travel literature. For many years, I have been working and lecturing on modern Turkish literature, particularly in the fields of poetry, literary theories, literature and gender studies. More recently, however, my research focus has shifted entirely towards women's literature and feminist criticism. In fact, when asked for short biographies, I include that my proudest achievements are the non-academic articles I have written for independent feminist platforms like Çatlak Zemin and 5Harfliler, along with the doctoral and master's theses I have supervised.

Özel arşivlerin koruma altına alınması ve sonrasında üzerinde yürütülecek çalışmalar kadar, bağışçıyla öncesinde kurulan iletişimin ve arşivin kuruma getiriliş hikâyesinin de ayrı önem taşıdığını düşünüyoruz. Leylâ Erbil Arşivi için bu süreç nasıl gelişti, bağışçıyla iletişim nasıl sağlandı?

Size katılıyorum. Kişisel olarak yer aldığım ya da haberdar olduğum arşiv bağışlama süreçlerini de düşündüğümde bu iletişimin, farkındalığın, hatta varislere düşen sorumluluğun çok önemli olduğunu söyleyebilirim. Tabii böyle derken sorumluluğun yalnızca varislerde olması gerektiğini kastetmiyorum. Varislerin ya da henüz hayattayken arşivini kendi iradesiyle bırakmak isteyen kişilerin ulaşabilecekleri kurumların ve arşivler üzerinde çalışmayı mümkün kılacak maddi desteklerin varlığı da çok belirleyici. Bu bağlamda da hem Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nı hem de bu konuya dikkat çekmeye vesile olacak derginizi; *Arşivde Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*'ni işaret etmek isterim.

Kimi zaman kurumların kişilere gittiği de oluyordur mutlaka, ama Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu sürecinde Fatoş Erbil, Boğaziçi Üniversitesi Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi'ne ulaştı. Boğaziçi Üniversitesi'nde bir Arşiv Merkezi olduğunu da biliyordu ama Leylâ Erbil kişisel arşivi, özellikle Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi'nde olsun istemişti. Biz de tabii buna çok ilgiyle yaklaştık. Merkezden ve bölümümden meslektaşım şu andaki Merkez müdürümüz Zeynep Uysal'la birlikte Leylâ Hanım'ın Teşvikiye'deki evine gittik. Ölümünün ardından evini toplama sürecinde az sayıda yazarın kendisi tarafından tasnif edilmiş ama büyük çoğunluğu karışık bir yığın halinde birikmiş arşiv malzemesini bize ulaştırdı Fatoş Erbil. Güvenebileceği kurumsal bir yer arayışı içindeydi ve Nâzım Hikmet adı da Leylâ Erbil'in siyasi görüşü ve duruşu düşünüldüğünde uygun gelmişti Fatoş Hanıma. Üniversitelerin bu anlamda en güvenilir yerler olduğunu düşünüyordu. O tarihte Boğaziçi Üniversitesi Arşiv Merkezi'nin kapatılması süreci ve Nâzım Hikmet Merkezi'nin, tam da Leylâ Erbil Arşiv malzemesinin yerleştirilmesi için yaptırılmış dolaplarının da olduğu fiziksel mekânından taşınmak zorunda kalması gibi olaylar henüz yaşanmamıştı.

İlk adımdan sonrasında da, Fatoş Erbil'le işbirliği halinde çalışmaya devam ettik. Aradan geçen süre boyunca yazarın bilgisayarında ya da evde daha önce görmediği belgelere rastladığında da bizimle paylaştı. Başka bazı objeleriyle ilgili neler yapılabileceği konusunda birlikte düşündük. Üzerinde yazarın notları olan bazı kitapları da arşivin bir parçası olarak Nâzım Hikmet Merkezi'ne verdi ama tüm kütüphanesini, yer ve imkân yokluğu nedeniyle almamız mümkün olmadı. Fatoş Hanım'la anlaşamadığımız temel konu -ki bu konuda farklı fikirlerde olmayı da doğal karşılıyorum-, yazardan kalan 40'tan fazla defterin akıbeti oldu. İş Bankası Kültür Yayınları bu defterlerden bir seçkiyi yayına hazırlıyor uzun bir süredir ancak büyük ihtimalle yazarın gittikçe zor okunur olan el yazısı ve neyin yayımlanabilir neyin yayımlanamaz olduğu sorusu, sürecin uzamasına neden oluyor. Fatoş Hanım'ın

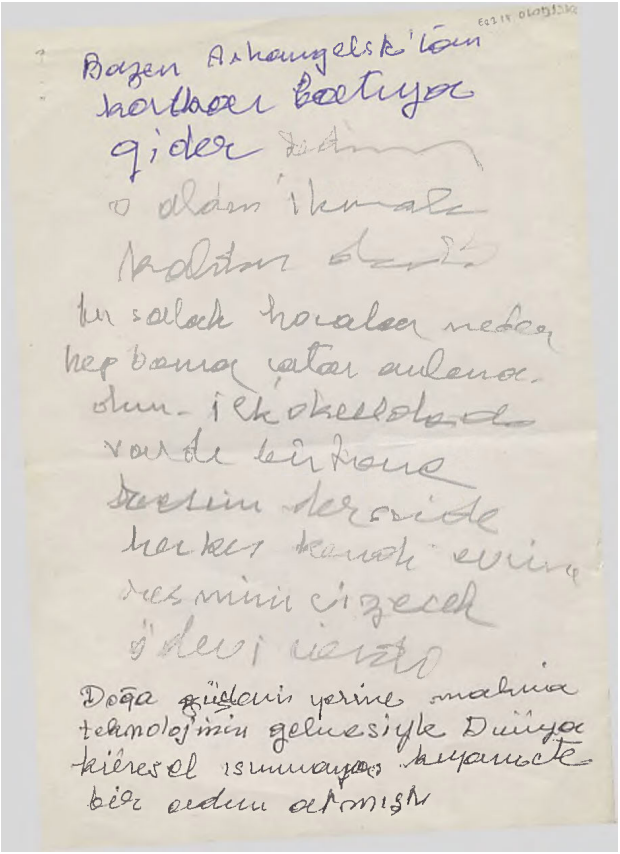
We believe that, in addition to the preservation of private archives and the studies to be conducted on them, the initial communication with the donor and the story of how the archive was acquired by the institution are of particular importance. How did this process unfold for the Leylâ Erbil Archive, and how was communication with the donor established?

I agree with you. Based on the archive donation processes that I have personally been involved in or am aware of, I can say that this communication, awareness, and even the responsibility that falls upon the heirs are of great importance. Of course, in saying this, I do not mean that the responsibility should rest solely with the heirs. The presence of institutions that heirs or individuals who wish to donate their archives voluntarily while they are still alive can reach out to, and the existence of financial support that makes working on archives possible, are also very crucial. In this context, I would like to highlight both the Women's Library and Information Center Foundation and your journal, Journal of Women and Gender in the Archives which will help draw attention to this issue.

Surely, there are times when institutions reach out to individuals, but in the case of the Leylâ Erbil Special Collection, it was Fatoş Erbil who contacted the Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi (Nâzım Hikmet Culture and Art Research Center) at Boğaziçi University. She was also aware that there was an Archive Center at Boğaziçi University, but Leylâ Erbil wanted her personal archive to be specifically at the Nâzım Hikmet Culture and Art Research Center. Naturally, we were highly interested. Together with my colleague from the center and my department, Zeynep Uysal current Director of the Center, we visited Leylâ Erbil's house in Teşvikiye. After her death, Fatoş Erbil entrusted the archival materials to us, some of which were organized by Leylâ Erbil herself but the majority of which were accumulated in a mixed heap during the process of clearing out her house. Fatoş Erbil was searching for a reliable institutional home for the materials, and considering Leylâ Erbil's political views and stance, the name Nâzım Hikmet seemed appropriate to her. She believed that universities were the most trustworthy places in this regard. At that time, neither the closure of the Archive Center at Boğaziçi University nor the forced relocation of the Nâzım Hikmet Center from its physical space, which included the cabinets specifically made for the Leylâ Erbil archival materials, had occurred yet.

From the very beginning, we continued to work in collaboration with Fatoş Erbil. Over time, whenever she discovered documents that were new to her on the author's computer or at her home, she shared them with us as well. We also discussed together about what could be done with some of her other belongings. She donated some books with the author's notes on them as part of the archive to the Nâzım Hikmet Center, but it was not possible for us to accept the entire library due to lack of space and resources. The primary issue on which Fatoş

haklı tereddütleri var; defterlerin sansürsüz yayımlanması ya da kullanıma açılması hem fazlasıyla mahrem bir alanın gözler önüne serilmesi demek hem de kırılan ya da kızan kişilerin olması ihtimalini artırıyor. Ancak ben bir edebiyat araştırmacısı olarak bir yazardan kalan her şeyin, özellikle kendisi belli bir sınır koymadığı sürece ulaşılır ve okunur olması gerektiğine inanıyorum. Bu yalnızca edebiyat tarihi ya da o yazarın yaşamöyküsüne dair izler bakımından değil, belli dönemler için atipik bile olsa temsilî olması bakımından önemli veriler içeriyor. Varislerin ise -hele de Leylâ Erbil gibi sivri dilli ve sözünü sakınmayan bir kişiden söz ediyorsak- haklı çekinceleri oluyor ama bu konuda ortak fikirler ve çözümler üretilmesinin sorunları çözeceğini düşünüyorum.

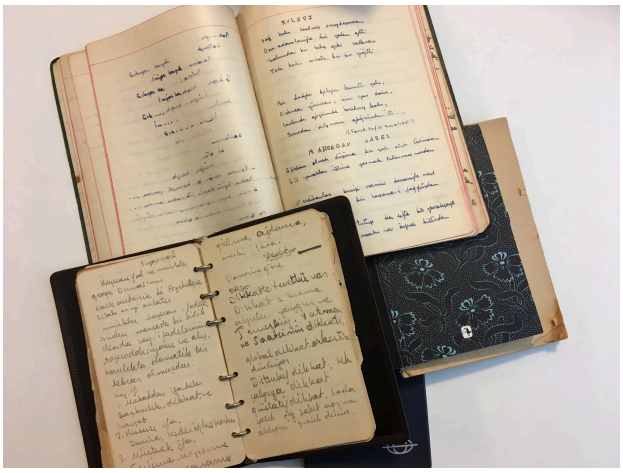
El yazısı ile karışık notlar, ERB.LIT.06.013.12, Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu, Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Merkezi'nin izniyle. */ Handwritten notes, Leylâ Erbil Special Collection, with the permission of the Nâzım Hikmet Culture and Art Center.*

Arşivin niteliği ve niceliği hakkında bilgi verebilir misiniz; ne tür belgeler yer alıyor?

Arşiv ağırlıklı olarak yazılı belgelerden oluşuyor, fotoğraf ve objeler çok çok az. Hatta fotoğraf yok denecek kadar az; o nedenle bizimle ellerindeki Leylâ Erbil fotoğraflarını paylaşacak destekçilere sesimizi de bu vesileyle bir kez daha duyurmuş olalım. Elimizde tasnif edilmiş 3 binden fazla belge var. Son yıllarda sonradan eklenen belgeler de oldu ama nicelik olarak 3 bin küsur belgeden söz ediyoruz. Büyük oranda mektuplar -hem şahsi hem işle ilgili- ve kartpostallar gibi yazışmalardan,

Erbil and I disagreed – and I consider it natural to have different opinions on this – was the fate of more than 40 notebooks left by the author. İş Bankası Kültür Yayınları publisher has been preparing a selection from these notebooks for publication for a long time, but most likely, the author's worsening handwriting and the question of what can and cannot be published are causing delays in the process.

Fatoş Erbil has legitimate concerns; publishing or making the notebooks available without censorship means revealing a very private area and increasing the likelihood of upsetting or angering people. However, as a literary researcher, I believe that everything left by an author should be accessible and readable, especially if the author did not set any limitations themselves. This is important not only for literary history or biographical traces of the author but also for containing valuable data that might be atypical yet representative of certain periods. Heirs, especially when it comes to someone as outspoken and unreserved as Leylâ Erbil, have justifiable concerns. However, I believe that finding common ground

Leylâ Erbil'in arşivdeki defterlerinden örnekler. *[Samples from Leylâ Erbil's notebooks in the archive],* https://nazimhikmetmerkezi.com/projeler/leyla-erbil-ozel-koleksiyonu/

and solutions on this matter will resolve the issues.

Could you provide some information about the quality and quantity of the archive; what types of documents are included?

The archive primarily consists of written documents, with very few photos and objects. In fact, there are almost no photos mentioned; therefore, we would like to take this opportunity to reach out once again the supporters who might share any Leylâ Erbil photos they have. We have over 3,000 cataloged documents. In recent years, additional documents have been included, so now, we are talking about over 3,000 documents. The archive largely consists of letters – both personal and professional – and postcards, a significant number of collected newspaper clippings, drafts of mostly published books spanning various years, unclassified various handwritten notes,

çok fazla sayıda kesilip biriktirilmiş gazete kupüründen, çeşitli yıllara yayılan çoğunluğu yayımlanmış kitaplarının taslaklarından, tasnif edilememiş karışık el yazısı notlardan, yazarın kendisi hakkındaki yazıların birer kopyasından, üniversite yıllarından kalma ders defterlerinden oluşan bir toplamdan söz ediyoruz. Az sayıda da olsa kendisinin yazmış ve yollamış olduğu mektupların kopyaları, telefon defterleri, kimlik kartları, pasaportlar ve esasen arşivin en önemli bölümünü oluşturacak olan defterler. Defterler, eklektik nitelikleri dolayısıyla -gündelik notlar ile roman taslaklarının, günlük girdileri ile eleştirel notların birlikte yer aldığını şimdilik sadece tahmin ettiğimiz- bizim çok merakla ve akademik heyecanla beklediğimiz bir parçası arşivin.

Bir edebiyatçı olarak Leylâ Erbil Arşivi'ne yaklaşımınız ve çalışma yönteminiz, arşivin tasnif şemasına nasıl yansıdı?

Bu soruya, arşiv bize ilk ulaştığında vereceğim cevap ile şimdi vereceğim cevap arasında çok fark olduğunu düşünüyorum. Tabii o zaman sormuş olsanız bir deneyimi değil de bir tahmini ve planı sormuş olacaktınız. Arşiv bize ulaştığında tüm Leylâ Erbil külliyatını okumuş, yazarın, özellikle yenilikçiliğine ve genç ruhuna hayranlık duyan ama Leylâ Erbil üzerinde çalışmamış bir edebiyat araştırmacısıydım. Dolayısıyla bugün edebiyatçı yaklaşımım mı arşive bakışımı, yoksa arşiv mi Leylâ Erbil

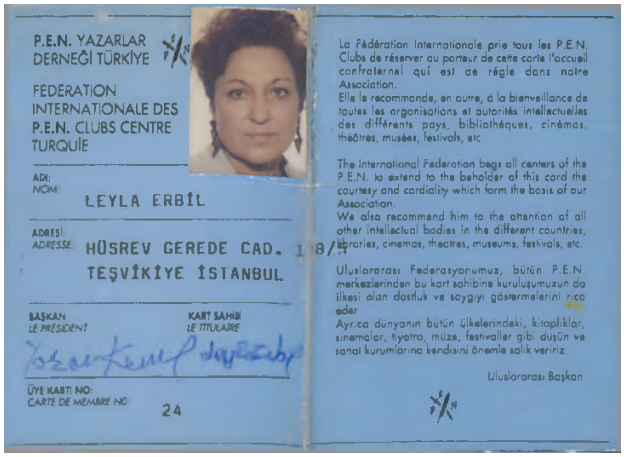

Leylâ Erbil'in vesikalık fotoğrafları, Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu, Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Merkezi'nin izniyle. / *Portrait Photographs of Leylâ Erbil, Leylâ Erbil Special Collection, with the permission of the Nâzım Hikmet Culture and Art Center.*

copies of writings about the author herself, and notebooks from her university years. There are also a few copies of letters she wrote and sent, phone books, identity cards, passports, and notebooks, which will essentially make up the most important part of the archive. The notebooks, due to their eclectic nature—which we currently speculate includes a mix of daily notes, novel drafts, diary entries, and critical comments—are a part of the archive that we are particularly eager to examine with great curiosity and academic excitement.

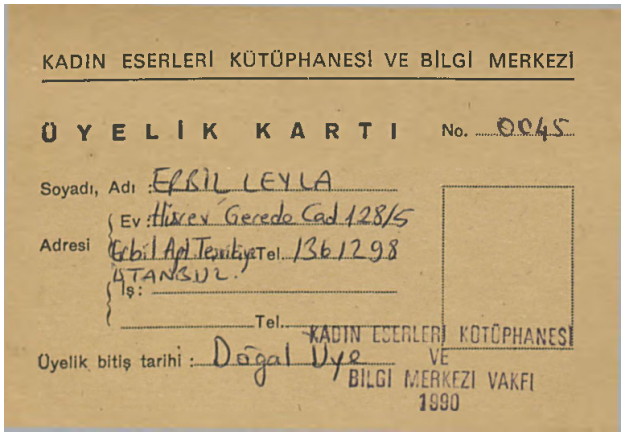
How did your approach and methodologies as a literary scholar shaped the classification scheme of the Leylâ Erbil Archive?

I believe there is a significant difference between the answer I would have given when the archive first arrived and the answer I would give now. Of course, if you had asked back then, you would have been asking about a prediction and plan rather than reflecting on actual experience. When the archive first arrived, I was a liter-

Pen Yazarlar Derneği ve Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı üye kartları ve IOWA Üniversitesi Yazarlık Programı kimlik kartı, ERB.BIO.01.006.11, ERB.BIO.01.006.12, ERB.BIO.01.006.05, Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu, Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Merkezi'nin izniyle. / Membership cards of the Pen Writers Association and the Women's Library and Information Center Foundation, and the IOWA University Writing Program ID card, Leylâ Erbil Special Collection, with the permission of the Nâzım Hikmet Culture and Art Center.

ary researcher who had read all of Leylâ Erbil's works, admired the author's innovativeness and youthful spirit, but had not yet conducted in-depth work on Leylâ Erbil. Therefore, it is not entirely clear to me whether my literary approach influenced my view of the archive or the archive influenced my perspective on Leylâ Erbil's literature and the archival process. However, one thing is certain: Leylâ Erbil's literature and her archive mirror each other remarkably. We have written about this in various contexts, and it has always been a prominent comment in interviews or platforms where we share information about the collection. Rather than seeing the archive merely as a clue to her literature, we have always adopted an approach where the literature also sheds light on her archive.

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

ÜYELİK KARTI No. 0045

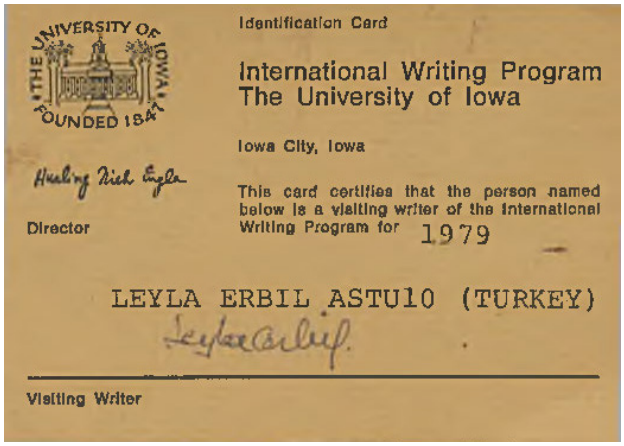
Soyadı, Adı : ERBİL LEYLA

Adresi Ev : Hüsrev Gerede Cad 128/5 Erbil Apt Teşvikiye Tel. 136298 İSTANBUL

İş: Tel.

Üyelik bitiş tarihi : Daimi Üye

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI 1990

THE UNIVERSITY OF IOWA FOUNDED 1847

Identification Card

International Writing Program
The University of Iowa

Iowa City, Iowa

Director

This card certifies that the person named below is a visiting writer of the International Writing Program for 1979

LEYLA ERBIL ASTUlO (TURKEY)

Visiting Writer

edebiyatına bakışımı ve arşiv sürecini etkiledi; kafam o kadar berrak değil, ama net olan bir şey varsa o da Leylâ Erbil'in edebiyatı ile arşivinin birbirine epeyce benzediği. Bu konuda farklı bağlamlarda yazılar da yazdık ve aslında söyleşilerde ya da koleksiyona dair bilgiler aktardığımız mecralarda bu hep öne çıkan bir yorumum oldu. Yalnızca bu arşivi edebiyatına dair bir ipucu olarak görmek yerine, edebiyatın da arşivine ışık tutacağı bir yöntem izledik hep.

Fakat ana tasnif konusunda bağlı kaldığımız bir sistem vardı zaten. Yani biz bir sistem üretmedik. Boğaziçi Üniversitesi Arşiv Merkezi'nde kullanılmakta olan kataloglama tasnif sistemini ve başlıklarını kullandık. Ama yine de özellikle belli başlık ve kategorilere kolaylıkla konulamayacak malzemelerde, belgelerde uzun uzun tartışmalara girmemiz ve kendi yöntem ve kararlarımızla ilerlememiz gerekti.

Özetle ana tasnif şemasını değiştirmedik, ama yorum ya da nüanslarıyla elimizdeki dağınık malzemeyi yeniden tasnif ederken benim ya da ekipte birlikte çalıştığımız arkadaşların arşive ve edebiyata bakışı da belirleyici oldu. Örneğin, bir romanın nihai haline yansımamış müsveddelerinin nasıl değerlendirileceği, edebiyat araştırmacısının metne yaklaşımıyla da yakından ilişkilidir diye düşünüyorum.

Arşiv üzerinde çalışmalar devam ederken projenin tanıtılmasıyla birlikte, arşive dahil olabilecek ve sizi heyecanlandıran ek kaynaklar geldi mi? Farklı kurum ve kişilerle böyle bir iletişim kuruldu mu?

Çok yerinde ve önemli bir soru; çünkü sonradan ortaya çıkabilecek bu tür bilgi ve belgeler tüm kişisel arşivlere katkı sağlayacak önemli bir aşama diye düşünüyorum. Ve aslında çoğu zaman ek kaynaklara ya da kurumların katkısına ulaşmak da kolay olmuyor. Biz bir iki söyleşide ve radyo programında bu çağrıyı yaptık. Daha projenin en başında Alman akademisyen, edebiyat araştırmacısı Karin Schweißgut'un master tezini yazarken yazarla yapmış olduğu ve tezinin kitaplaşmış halinde yer almayan söyleşinin ses kayıtlarını kaset olarak paylaşması bizi hem heyecanlandırdı hem de bize çok anlamlı bir katkı sundu. Yazarla bir dostluğu olduğunu da bildiğim

However, we already had a system we adhered to for the primary classification. In other words, we did not develop a new system from scratch. Instead, we used the existing cataloging classification system and headings employed by the Boğaziçi University Archive Center. For materials and documents that could not easily be categorized under specific headings and categories, we had to engage in lengthy discussions and proceed with our own methods and decisions.

In summary, we did not change the main classification scheme, but our perspectives on the archive and literature, including my own and those of my colleagues, as well as the interpretations and nuances we applied, played a crucial role in reclassifying the scattered materials we had. For example, how the drafts that did not reflect the final version of a novel should be evaluated is closely related to the literary researcher's approach to the text.

As work on the archive progressed and the project gained visibility, did you receive any additional sources that could be included in the archive and that excited you? Were connections established with other institutions and individuals to facilitate such contributions?

This is a very valid and important question, because I think that this type of information and documents that may emerge later will significantly enhance any personal archives. In fact, it is often not easy to access additional resources or institutional support. We made this call in a couple of interviews and radio programs. At the very beginning of the project, German academic and literary researcher Karin Schweißgut shared the audio recordings of her interviews with the author, conducted while writing her master's thesis, which were not included in the published version of the thesis. This contribution both excited us and provided a very meaningful addition. Knowing that Karin had a friendship with the author, I found out that Leylâ Erbil had kept the eyeglass chain that Karin had sent her years ago by mail, in an envelope with a note about who had gifted it to her, even though it was broken and scattered. This mutual care and loyalty also seemed to add, at least in my view, a layer of spiritual depth to the archive's significance.

Karin'in Leylâ Hanım'a yıllar önce postayla yollamış olduğu gözlük zincirini Leylâ Hanım, kopmuş ve dağılmış olmasına rağmen, bir zarf içinde kimden hediye olduğuna da not düşerek saklamıştı. Dolayısıyla bu karşılıklı özen ve vefa duygusu da bana arşivin maneviyatına bir katkı gibi gelmişti. Bu süreçte bize ulaşan bir diğer isim Nedim Gürsel oldu. Leylâ Erbil'le olan yazışmalarını yayımlamak isteyen yazar, Leylâ Erbil Arşivi'nde yer alan kendi mektuplarını görmek istedi ve onunla mektupları paylaştığımızda da aslında daha çok sayıda mektup yazmış olduğu bilgisini verdi bize; bu da arşiv için önemli bir bilgiydi. Biz de kendisinden Leylâ Hanım'ın ona yazdığı mektupları istedik. Henüz bu mektuplar bize ulaşmadı; zaten arşivin ana malzemesinin bir parçası da değiller. Ama yine de bu karşılıklılık araştırmacılar için anlamlı olacaktır. Buna benzer bir diğer mektuplaşma, çevirmen Nermin Menemencioğlu ile Leylâ Erbil mektuplaşması. Özellikle *Tuhaf Bir Kadın*'ın çeviri sürecinde Nermin Hanım'dan gelen soruların da olduğu ilginç mektuplar söz konusu. Biz en başından bu yana Arşiv'den ortaya çıkacak yayınlardan birinin belki de ilkinin bu mektupların yayımlanması olduğunu düşündük ve mektupları karşılıklı yayımlayabilmek için Leylâ Erbil'in Nermin Menemencioğlu'na yazmış olduğu mektupların peşine düştük. Torunuyla haberleştiğimizde Covid'in en zor günleriydi; dolayısıyla o sıralar Londra'ya annesinin evine gidip bakması mümkün olmadı. Sonrasında da evde bir şey bulunamadığı bilgisi geldi, ama biz hala ümidimizi yitirmedik ve kendimizden bıktıracak sıklıkta "bir kez daha bakmak mümkün olur mu" mailleri yolluyoruz.

Özel arşivler söz konusu olduğunda arşivcilerin ve bu alanda uzman kişilerin bir arada çalışması, arşivin tasnifi ve kataloglama çalışmaları bakımından oldukça önemli. Proje ekibini bu açıdan değerlendirdiğinizde işbirliği ve denge sizce nasıl sağlandı?

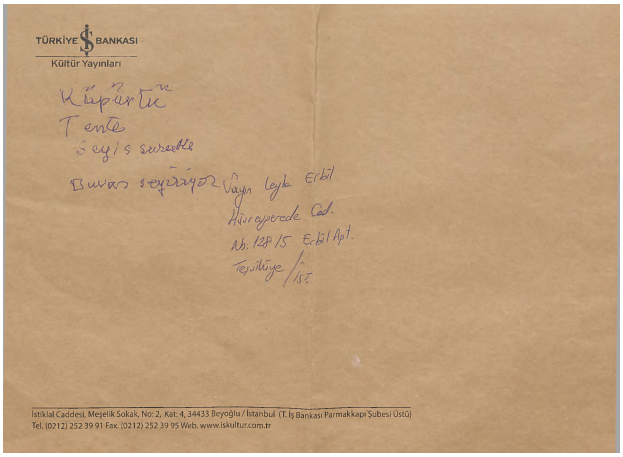
Öncelikle belirtmeliyim ki başından bu yana büyük bir proje ekibimiz olmadı. Ekibin en geniş hali, üniversite bünyesinde desteklenen bir Bilimsel Araştırmalar Projesi (BAP) yazdığımız ve Boğaziçi Üniversitesi Arşiv Merkezi'yle koordinasyon halinde çalıştığımız süreydi. En başta fikrin ortaya çıkması için, o zamanki Merkez müdürü Murat Gülsoy, müdür yardımcısı Zeynep Uysal ve bu projeyi yürütecek olan ben birlikte kafa yorduk. Ardından daha önce Leylâ Erbil üzerine, bölümümüzde tez yazmış olan Şerife Seda Yücetürk Ünlü ve Semiha Şentürk'ün yanı sıra Merve Şen'in de katkılarıyla proje başvuru metnini oluşturduk. Daha sonra, proje kabul edilip maddi destek alabilmemiz mümkün olunca Merve Şen proje asistanı olarak çalıştı ve bütçenin bir kısmıyla da, ancak arşiv malzemesini koruyarak saklamayı mümkün kılacak gömlek, dosya ya da kutuları alabildik. Onun dışındaki tüm destekler hep gönüllü işgücüydü. O süreçte üniversitemizde yüksek lisans öğrencisi olan Merve Şen de en baştan itibaren çalışma saatlerinden çok daha fazla çalışarak kapsamlı ve nitelikli bir emek ve katkı sundu Arşiv'e. O esnada Arşiv Merkezi'nde başka projelerde çalışmakta olan Başak Deniz Özdoğan ve Nurçin İleri de kataloglama ve tarama sistemlerini öğrenmemiz ve uygulamamız

Another person who reached out to us at that time was Nedim Gürsel. He wished to publish his correspondence with Leylâ Erbil and requested to see his own letters that were in the Leylâ Erbil Archive. When we shared the letters with him, he mentioned that he had actually written more letters than what we had in our collection, which was valuable information for the archive. We also requested the letters that Leylâ Erbil had written to him. Although these letters have not yet received and are not central to the archive's primary material, this exchange will still be meaningful for future researchers.

A similar exchange of correspondence exists between translator Nermin Menemencioğlu and Leylâ Erbil. There are particularly interesting letters, including questions from Menemencioğlu during the translation process of the poem Tuhaf Bir Kadın (A Strange Woman). From the very beginning, we thought that one of the publications to emerge from the Archive, perhaps even the first, would be the publication of these letters. To publish the letters from both sides, we began searching for the letters Leylâ Erbil had written to Nermin Menemencioğlu. When we contacted her granddaughter, it was during the most challenging days of Covid; so it was not possible for her to go to her mother's house in London and search for them. Later, we were informed that nothing was found in the house, but we still haven't lost hope and continue to send emails with a persistence that might well become tiresome, asking, "Is it possible to check once more?"

When it comes to private archives, the collaboration between archivists and experts in the field is crucial for the classification and cataloging of the archive. From this perspective, how do you think the project team managed to achieve a successful balance in their collaborative efforts?

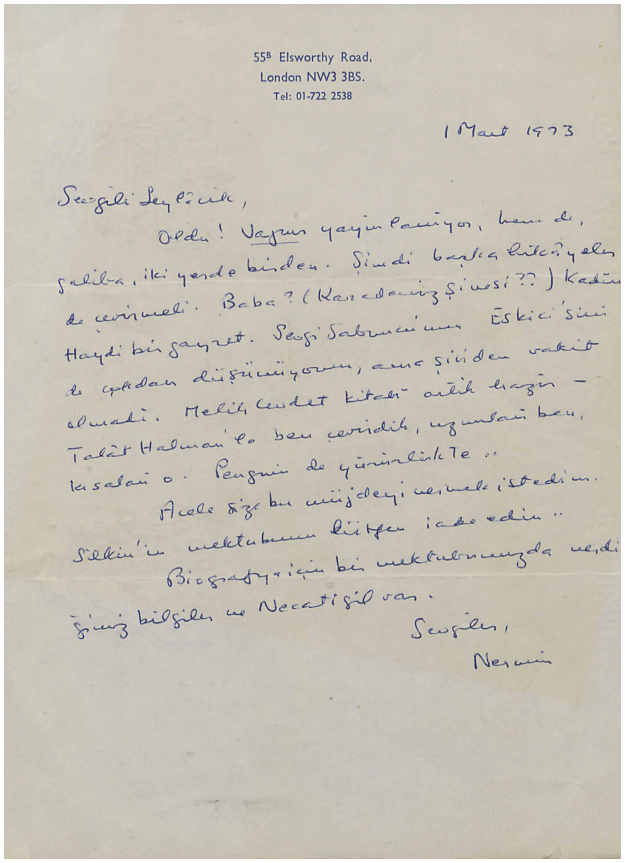
First, I must mention that from the beginning, our project team was quite small. The largest our team ever grew was when we developed a Scientific Research Project (SRP) supported by the university and worked in coordination

Leylâ Erbil'in üzerine el yazısıyla not aldığı zarf, ERB.BIO.04.028.09, Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu, Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Merkezi'nin izniyle. / *Envelope with handwritten notes by Leylâ Erbil, Leylâ Erbil Special Collection, with the permission of the Nâzım Hikmet Culture and Art Center.*

için yardımcı oldular. Bunun yanı sıra, yine Leylâ Erbil üzerine yüksek lisans tezi yazan öğrencimiz olan Uğur Çalışkan hem bazı belgelerin ne olduğunu anlamaya çalışırken hem de sonrasında yazdığımız yazıları okuyup eleştirerek destek verdi bize. O süreçte doğrudan bizimle çalışmasa da Arşiv Merkezi'nde başka projelerde faaliyet gösteren uzmanlardan da destek aldık; ancak şu sıralar ben yalnızım. Bahsetmeyi unuttuğum birisi olmuşsa şimdiden özür dilerim. Şu sıralar, zaman zaman gönüllü olarak destek veren öğrenciler dışında bir çalışma ekibi yok -ve bu durumun kısa sürede değişmesi için adımlar atacağız-; yine de soruları "biz" diye cevaplama refleksim devam ediyor. Bence bu yalnızca bir refleks değil; proje için doğrudan bir şey yapmasa bile çeşitli vesilelerle danıştığım, tartıştığım herkesin bir biçimde bu sürece katkısı olduğunu düşündüğüm için de "biz" diye yazıyor ya da konuşuyorum. Oysa "biz" dilini kullanan eski ekol akademik dile net bir itirazım olmuştur her zaman. Burada ise aksine bu kolektif emeği çok önemsiyorum.

Sorunuzdaki denge meselesine gelince; denge edebiyat disiplini uzmanı yönünde ağır bastı hep. Ancak proje yürütücüsü olarak ben ve proje asistanımız Merve Şen, arşiv çalışmaları konusunda bilgilenmeye çok açık ve meraklıydık. Hâlâ da öyleyiz. Bir BAP projesi olarak projeyi ilk yazdığımızda aldığımız desteklerin çoğu gönüllülerden geldi. Leylâ Erbil üzerinde çalışmış öğ-

55B Elsworthy Road,
London NW3 3BS.
Tel: 01-722 2538

1 Mart 1973

Sevgili Leyla Hanım,

Oldu! Yazım yayınlanıyor, hem de, şaibasız, iki yerde birden. Şimdi başka bir dergiye de vermeli. Baba? (Karadeniz Şiiri??) Kadın Haydi bir gayret. Sevgi Sabuncu'nun Eski Şiir'i de iptalden düşünüyorum, ama şiirden vakit olmadı. Melih Cevdet kitabı ailede hazır — Talât Halman'a ben verdik, uzmanı bu, kısaları o. Pengnin de yönünde te..

Acele size bu müjdeyi vermek istedim. Silkin'in mektubunu lütfen iade edin..

Biografya için bir mektubumuzda vardı. Şimdiki bilgileri ne? Necati şiiri var.

Sevgiler,

Nermin

Nermin Menemencioğlu'ndan Leylâ Erbil'e gönderilen 1 Mart 1973 tarihli mektup, ERB.BIO.03.016.05, Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu, Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Merkezi'nin izniyle. / *Letter by Nermin Menemencioğlu to Leylâ Erbil, 1 March 1973, Leylâ Erbil Special Collection, with the permission of the Nâzım Hikmet Culture and Art Center.*

with the Boğaziçi University Archive Center. Initially, the idea was brainstormed by the then Center director Murat Gülsoy, deputy director Zeynep Uysal, and myself, who would be running this project. Later, with contributions from Şerife Seda Yücetürk Ünlü and Semiha Şentürk, who had previously completed their theses on Leylâ Erbil in our department, as well as Merve Şen, we drafted the project proposal. Later, once the project was approved and we were able to secure financial support, Merve Şen worked as a project assistant, and part of the budget was used to purchase folders, files, or boxes that would enable us to properly preserve the archival material. All other support was purely provided on a voluntary basis. From the very start, Merve Şen dedicated significantly more hours than scheduled, contributing a substantial and high-quality effort to the Archive. Başak Deniz Özdoğan and Nurçin İleri, who were engaged in other projects at the Archive Center at that time, also assisted us in learning and implementing cataloging and scanning systems. Additionally, Uğur Çalışkan, our student writing a master's thesis on Leylâ Erbil, supported us both by trying to understand what some of the documents were and by reading and critiquing our subsequent articles. Although they were not directly involved in the project during that period, we also received support from experts working on other projects at the Archive Center.

However, currently, I am working alone. If I have inadvertently omitted anyone, I apologize in advance. At present, aside from students who occasionally volunteer, there is not a formal project team – and we will take steps to address this soon – yet my tendency to answer questions using "we" remains. I believe this is more than a tendency: I use "we" because I feel that everyone I have consulted or discussed with has contributed to this process in some way, even if they didn't directly participate in the project. However, I have always had reservations about traditional academic use of "we." Here, on the contrary, I deeply value this collective effort.

Regarding the issue of balance mentioned in your question; the focus has predominantly been on literary discipline experts. However, as the project leader, both I and our project assistant, Merve Şen, have always been eager and open to learning more about archival work. This curiosity remains with us even today. When we first developed the project as a SRP initiative, the majority of the support we received came from volunteers. Students who had worked on Leylâ Erbil contributed a lot; but ultimately, those who contributed were more from the literary field rather than archival specialists. If I were to undertake another archival project, I would definitely emphasize the need to balance archival experts and subject matter experts.

In addition to this question, during the document identification phase, did you have the opportunity to collaborate with Leylâ Erbil's close relatives, particularly the donor, Fatoş Erbil?

Throughout this process, the person we were in clos-

rencilerin çok desteği oldu; ama neticede arşiv uzmanlarından ziyade edebiyat alanında çalışan kişiler katkıda bulundu. Bir kez daha arşiv projesine girişecek olsam kesinlikle arşiv uzmanı ve alan uzmanı dengesi sağlanması gereğine vurgu yaparım.

Bu soruya ek olarak, belgelerin tanımlanması aşamasında öncelikle bağışçı Fatoş Erbil olmak üzere Leylâ Erbil'in yakın akrabalarıyla çalışma olanağı bulabildiniz mi?

Bu süreçte en yakın temas halinde olduğumuz kişi hep kızı Fatoş Erbil oldu. Yurt dışında yaşadığı için çok sık görüşemesek de, her ziyaretinde sohbetlerimiz biraz daha derinleşti; bunların kaydını yapmış olmasak da. Bir de, pek çok konuda Fatoş Hanım bizi, Leylâ Hanım'ın yeğeni Mina Toksöz'e yönlendirdi. O da zaman zaman elindeki bazı bilgi ve belgeleri bizimle paylaştı. Bir de, yayınevleriyle ve yazarın editörleriyle temas halinde kalmak üzere ısrarla çaba gösterdim. Özellikle bibliyografyayı hazırlarken, yazarın farklı baskılarda neyi neden değiştirdiği konusundaki bilgilere editörler aracılığıyla ulaşmaya çalıştık. Çoğu zaman, "Leylâ Hanım bir açıklama yapmaz, 'üçüncü baskıda şunu şu şekilde yapacağız' derdi" gibi cevaplar aldım.

est contact with was always her daughter, Fatoş Erbil. Although we could not meet very frequently due to her living abroad, our conversations grew more meaningful with each visit, even though we did not record them. Additionally, Fatoş Erbil often directed us to Leylâ's niece, Mina Toksöz, for various matters. Mina also occasionally shared some information and documents she had. I also made concerted efforts to maintain contact with publishers and the author's editors. Especially while preparing the bibliography, we sought insights from editors about changes the author made in different editions and the reasons behind them. Most of the time, I received responses like, "Leylâ Erbil would not give an explanation, she would just say, 'we'll do this in the third edition.'"

This is probably a frequently asked question; could you provide an update on the current status of the Leylâ Erbil Archive? When and how will researchers be able to benefit from the documents in the archive, and what kind of information will they be able to access through this archive? Are there any challenges, legal, financial, or technical, that might hinder the accessibility of the entire archive or some certain documents? Are there any plans for exhibitions or publications related to the archive?

Yazar Ömer Laçiner

analizler yapan, politikayla ilgilenen ama fiili politikanın içinde, çeşitli sebeplerden ötürü olmayan birisiydim. Nihayet ÖDP'deki arkadaşların da benim de, büyük çoğunluğun da ortak düşüncelerimiz, inançlarımız var. Ortak bir tarihten geliyoruz. Özellikle bu tarih önemli benim için. Bu bakımdan da böyle olması gerekiyordu." diyor. ÖDP Beyoğlu Belediye Meclis Adayı ve Türkiye'deki polisiye roman türünün yeni nesil temsilcisi Ahmet Ümit

Yazar Leyla Erbil

Yazar Ahmet Ümit

Adaylar ne diyor?

Soldaki parçalanmışlık karşısında ÖDP ve İP listelerinden aday olan bazı aydınlar adaylıkları konusunda Nokta'ya şu açıklamaları yaptılar:

Leyla Erbil (Yazar, ÖDP)

"Bir aydının kendinde bulduğu, yüksek değerleri başkalarına geçirmesi halkına duyduğu sorumluluk olarak görülmelidir. Bizim gibi gelişme sürecindeki toplumlarda sol bir örgüte bir ahlaki okul olarak, gerek olduğuna inanıyorum. Sol örgüt demek kişisel çıkarları bir yana bırakmayı öğrenme, "nefsi" terbiye etmek demektir. Kimi imansızların dini araç ederek, kimilerinin de yurt ve bayrak sevgisini sömürerek insanlarımızı mahvetmesine engel olacak yollardan biri de parti eğitimidir. Parti halktan kopuk bırakılmış aydınla, halk arasındaki yakınlaşma, sevişme, dayanışma uğraklarından da biridir. Alınacak olan sonuçlar, ÖDP'nin, solun durumunu, ülkemizin yeni kafa ve ruh haritasını vermekte yararlı olacaktır. Kendime ait hiç bir beklentim yok. Ben edebiyatla, düşünceyle kendisi var etmeyi seçmiş bir insanım. Kazayla milletvekili seçilsem hemen istifa ederim."

Ahmet Ümit (Yazar, ÖDP)

"Türkiye'de politika maalesef polisiye düzeyde yürüyor. Şu anda bile hâlâ devletle çetelerin içiçe geçmişliği çözülemedi. Hâlâ Susurluk olayının ipuçları çözülemedi. En son Sabancı'nın katili Mustafa Duyar cinayetinin hâlâ devlet içindeki çetelerle bağının çözülememesi, bu noktada bütün bunları çözmek için herhalde politikaya benim gibi polisiye roman yazarlarının katılması gerekir diye düşünüyorum. Biraz komik gibi geliyor ama, trajik tabii. Çünkü dikkat ederseniz, Susurluk olayını inceleyen politikacılar, tıpkı bir polisiye roman yazıyormuş gibi olaylardan değerlendirerek çözmeye çalıştılar. Fakat sonuçta karşılarında büyük bir güç var ve her adımda izler silinmeye çalışıldı ya da yakalananlar Duyar olayında olduğu gibi öldürülerek ortadan kaldırıldı."

Prof.Dr. Ali Nesin (Matematik Profesörü, ÖDP)

"Her şeyden önce ÖDP'den bana teklif geldi. Ayrıca siyasi görüşlerim ÖDP'ye daha yakın. Türkiye'de solun bu kadar zayıf olduğu bir ortamda Marksist partilerin aradaki küçük farkları gözardı etmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani aday olmam konusunda bir başka partiden de teklif gelseydi hemen kabul ederim diyemem, ama en azından düşünürdüm."

Menderes Samancılar (Sinema sanatçısı, ÖDP)

"Şu anda kendi baktığım siyasi doğrultu açısından kendimi en yakın gördüğüm parti ÖDP. Adana zaten kendi memleketim. Önemli olan insanların bize güvenip inanması. Ada-na'dan benim seçilmeme, Adana halkının kendisinin seçilmesi gibi eşdeğer bakıyorum. Oyları bana değil kendilerine verecekler. Seçim sonuçlarının bizi şaşırtmamalı diye düşünüyorum."

Sevinç Eratalay (Sanatçı, ÖDP)

"Ülkemizde gelişen birçok olumsuzluklar, çeteler, savaş, zamlar, tüm bunlara karşı ÖDP'yi gerçek bir umut olarak görüyorum. Gerçek bir çıkış yolu olarak görüyorum. Ancak biz aydınlar ülkeyi tek başımıza kurtarmayacağız. Bu mümkün değil. Anayasa, toplum ve rejim değişmedikten sonra bizim milletvekili olarak meclise girmemiz bir şeyleri değiştirmez. Ama ufak tefek kazanımlar elde edilir."

Prof.Dr. Cahit Tanyol (Akademisyen, yazar, SGB)

"Ben oyların bize döneceğini zannetmiyorum. Bizimki sadece bir uyarı mahiyetinde olacaktır. Onun dışında bir aydınların adaylığının İP'ye fazla bir oy sağlayacağını da zannetmiyorum. Ama yine de halk da eskisi gibi partizanlık gütmüyor."

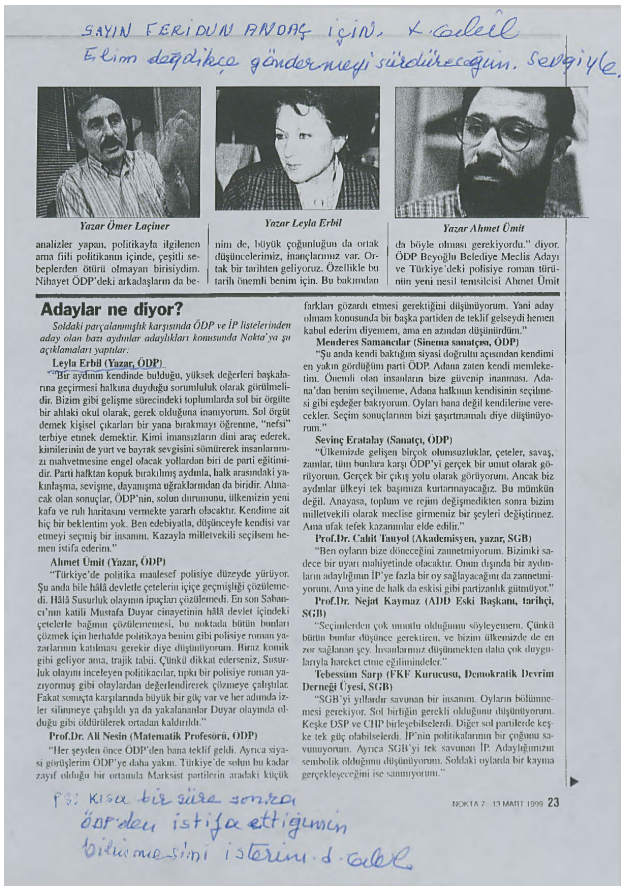
Prof.Dr. Nejat Kaymaz (ADD Eski Başkanı, tarihçi, SGB)

"Seçimlerden çok umutlu olduğumu söyleyemem. Çünkü bütün bunlar düşünce gerektiren, ve bizim ülkemizde de en zor sağlanan şey. İnsanlarımız düşünmekten daha çok duygularıyla hareket etme eğilimindeler."

Tebessüm Sarp (FKF Kurucusu, Demokratik Devrim Derneği Üyesi, SGB)

"SGB'yi yıllardır savunan bir insanım. Oyların bölünmemesi gerekiyor. Sol birliğin gerekli olduğunu düşünüyorum. Keşke DSP ve CHP birleşebilselerdi. Diğer sol partilerde keşke tek güç olabilselerdi. İP'nin politikalarının bir çoğunu savunuyorum. Ayrıca SGB'yi tek savunan İP. Adaylığımızın sembolik olduğunu düşünüyorum. Soldaki oylarda bir kayma gerçekleşeceğini ise sanmıyorum."

NOKTA 7 - 13 MART 1999 23

SAYIN FERİDUN ANDAÇ İÇİN. Leylâ Erbil
Elim değdikçe göndermeyi sürdüreceğim. Sevgiyle.

Yazar Ömer Laçiner

Yazar Leyla Erbil

Yazar Ahmet Ümit

analizler yapan, politikayla ilgilenen ama fiili politikanın içinde, çeşitli sebeplerden ötürü olmayan birisiydim. Nihayet ÖDP'deki arkadaşların da benim de, büyük çoğunluğun da ortak düşüncelerimiz, inançlarımız var. Ortak bir tarihten geliyoruz. Özellikle bu tarih önemli benim için. Bu bakımdan da böyle olması gerekiyordu." diyor. ÖDP Beyoğlu Belediye Meclis Adayı ve Türkiye'deki polisiye roman türünün yeni nesil temsilcisi Ahmet Ümit

Adaylar ne diyor?

Soldaki parçalanmışlık karşısında ÖDP ve İP listelerinden aday olan bazı aydınlar adaylıkları konusunda Nokta'ya şu açıklamaları yaptılar:

Leyla Erbil (Yazar, ÖDP)

"Bir aydının kendinde bulduğu, yüksek değerleri başkalarına geçirmesi halkına duyduğu sorumluluk olarak görülmelidir. Bizim gibi gelişme sürecindeki toplumlarda sol bir örgüte bir ahlaki okul olarak, gerek olduğuna inanıyorum. Sol örgüt demek kişisel çıkarları bir yana bırakmayı öğrenme, "nefsi" terbiye etmek demektir. Kimi imansızların dini araç ederek, kimilerinin de yurt ve bayrak sevgisini sömürerek insanlarımızı mahvetmesine engel olacak yollardan biri de parti eğitimidir. Parti halktan kopuk bırakılmış aydınla, halk arasındaki yakınlaşma, sevişme, dayanışma uğraklarından da biridir. Alınacak olan sonuçlar, ÖDP'nin, solun durumunu, ülkemizin yeni kafa ve ruh haritasını vermekte yararlı olacaktır. Kendime ait hiç bir beklentim yok. Ben edebiyatla, düşünceyle kendisi var etmeyi seçmiş bir insanım. Kazayla milletvekili seçilsem hemen istifa ederim."

Ahmet Ümit (Yazar, ÖDP)

"Türkiye'de politika maalesef polisiye düzeyde yürüyor. Şu anda bile hâlâ devletle çetelerin içiçe geçmişliği çözülemedi. Hâlâ Susurluk olayının ipuçları çözülemedi. En son Sabancı'nın katili Mustafa Duyar cinayetinin hâlâ devlet içindeki çetelerle bağının çözülememesi, bu noktada bütün bunları çözmek için herhalde politikaya benim gibi polisiye roman yazarlarının katılması gerekir diye düşünüyorum. Biraz komik gibi geliyor ama, trajik tabii. Çünkü dikkat ederseniz, Susurluk olayını inceleyen politikacılar, tıpkı bir polisiye roman yazıyormuş gibi olaylardan değerlendirerek çözmeye çalıştılar. Fakat sonuçta karşılarında büyük bir güç var ve her adımda izler silinmeye çalışıldı ya da yakalananlar Duyar olayında olduğu gibi öldürülerek ortadan kaldırıldı."

Prof.Dr. Ali Nesin (Matematik Profesörü, ÖDP)

"Her şeyden önce ÖDP'den bana teklif geldi. Ayrıca siyasi görüşlerim ÖDP'ye daha yakın. Türkiye'de solun bu kadar zayıf olduğu bir ortamda Marksist partilerin aradaki küçük farkları gözardı etmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani aday olmam konusunda bir başka partiden de teklif gelseydi hemen kabul ederim diyemem, ama en azından düşünürdüm."

Menderes Samancılar (Sinema sanatçısı, ÖDP)

"Şu anda kendi baktığım siyasi doğrultu açısından kendimi en yakın gördüğüm parti ÖDP. Adana zaten kendi memleketim. Önemli olan insanların bize güvenip inanması. Ada-na'dan benim seçilmeme, Adana halkının kendisinin seçilmesi gibi eşdeğer bakıyorum. Oyları bana değil kendilerine verecekler. Seçim sonuçlarının bizi şaşırtmamalı diye düşünüyorum."

Sevinç Eratalay (Sanatçı, ÖDP)

"Ülkemizde gelişen birçok olumsuzluklar, çeteler, savaş, zamlar, tüm bunlara karşı ÖDP'yi gerçek bir umut olarak görüyorum. Gerçek bir çıkış yolu olarak görüyorum. Ancak biz aydınlar ülkeyi tek başımıza kurtarmayacağız. Bu mümkün değil. Anayasa, toplum ve rejim değişmedikten sonra bizim milletvekili olarak meclise girmemiz bir şeyleri değiştirmez. Ama ufak tefek kazanımlar elde edilir."

Prof.Dr. Cahit Tanyol (Akademisyen, yazar, SGB)

"Ben oyların bize döneceğini zannetmiyorum. Bizimki sadece bir uyarı mahiyetinde olacaktır. Onun dışında bir aydınların adaylığının İP'ye fazla bir oy sağlayacağını da zannetmiyorum. Ama yine de halk da eskisi gibi partizanlık gütmüyor."

Prof.Dr. Nejat Kaymaz (ADD Eski Başkanı, tarihçi, SGB)

"Seçimlerden çok umutlu olduğumu söyleyemem. Çünkü bütün bunlar düşünce gerektiren, ve bizim ülkemizde de en zor sağlanan şey. İnsanlarımız düşünmekten daha çok duygularıyla hareket etme eğilimindeler."

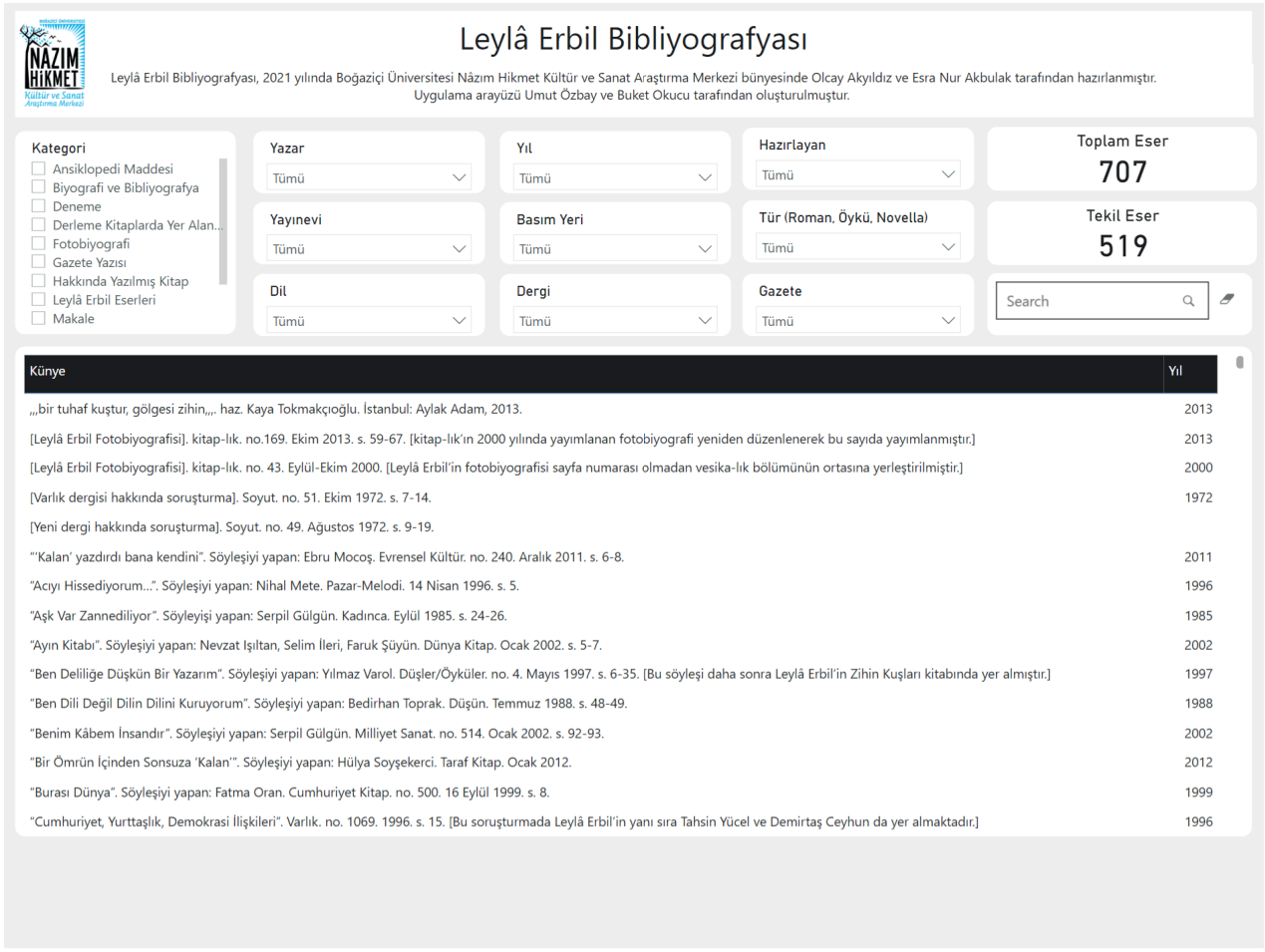
Tebessüm Sarp (FKF Kurucusu, Demokratik Devrim Derneği Üyesi, SGB)

"SGB'yi yıllardır savunan bir insanım. Oyların bölünmemesi gerekiyor. Sol birliğin gerekli olduğunu düşünüyorum. Keşke DSP ve CHP birleşebilselerdi. Diğer sol partilerde keşke tek güç olabilselerdi. İP'nin politikalarının bir çoğunu savunuyorum. Ayrıca SGB'yi tek savunan İP. Adaylığımızın sembolik olduğunu düşünüyorum. Soldaki oylarda bir kayma gerçekleşeceğini ise sanmıyorum."

NOKTA 7 - 13 MART 1999 23

PS: Kısa bir süre sonra ÖDP'den istifa ettiğimin bilinmesini isterim. d. Leylâ

ÖDP, İP listelerinden aday olan isimlerin adaylıkları konusundaki açıklamalarını içeren haber ve bir kopyası. Leylâ Erbil kopyanın üzerine, kısa süre sonra ÖDP'den ayrıldığına dair not düşmüş. ERB.BIO.06.028.08, Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu, Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Merkezi'nin izniyle. / *News and a copy containing the statements of candidates from the ÖDP (Freedom and Solidarity Party) and IP (Workers' Party) lists regarding their candidacies. Leylâ Erbil has written a note on the copy indicating that she left the ÖDP shortly thereafter. Leylâ Erbil Special Collection, with the permission of the Nâzım Hikmet Culture and Art Center.*

Leylâ Erbil Bibliyografyası *[Leylâ Erbil Bibliography]*, https://nazimhikmetmerkezi.com/projeler/leyla-erbil-bibliyografyasi/

Muhtemelen size sıkça soruluyordur; Leylâ Erbil Arşivi üzerindeki çalışmalarla ilgili güncel durumu bizlerle paylaşabilir misiniz? Araştırmacılar arşivdeki belgelerden ne zaman, nasıl faydalanabilecekler ve bu arşiv üzerinden ne tür bilgilere erişebilecekler? Arşivin tamamının ya da bazı belgelerin erişime açılmasında herhangi bir engel var mı? Bu engeller hukuki, mali ya da teknik olabilir. Arşive dair sergi ve yayın hazırlığı söz konusu mu?

Önce ideal olanı söyleyeyim. Herhangi bir belgeye ulaşım kısıtı olmayan, tüm belgelerin taranmasının ve kontrolünün bittiği bir aşamada web sayfamızda yayımlanacak bir kataloğa tıklayarak her belgenin pdf olarak açıldığı ve okunur olarak erişilebildiği bir sistem. Bu araştırmacılar için en erişilebilir ve çalışılabilir sistem olurdu ancak henüz o aşamada değiliz. Bunun ilk aşamasını matbu olarak daha önce yayımlanmış ama Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu'nda da yer alan yazıların erişime açılmasıyla yapmak istiyoruz. Bunun bir sonraki aşaması ise -her ne kadar koleksiyonda yer almayan belgelerin Arşiv'in bir parçası olup olmayacağı tartışmalı bir konu olsa da- açık erişimde olan Leylâ Erbil bibliyografyasının her girdisinin pdflerini çevrimiçi olarak kullanıma sokmak. Ancak dediğim gibi bu Leylâ Erbil Arşiv çalış-

First, let me describe the ideal scenario: A system where there are no restrictions on accessing any documents, and where every document can be accessed and opened as a readable PDF by clicking on a catalog to be published on our website at a stage when all documents are scanned and checked. This would be the most accessible and user friendly system for researchers, but we are not there yet. We intend to begin the first stage of this project by making accessible the articles that were previously published in print and are also part of the Leylâ Erbil Private Collection. The next stage involves making each entry in the open-access Leylâ Erbil bibliography available online as PDFs. Although it remains a controversial issue whether documents not included in the collection will be part of the Archive, this is, as noted, a broader project that extends beyond the current scope of the Leylâ Erbil Archive work.

The primary authority and decision making regarding the accessibility of archive documents—particularly unpublished handwritten materials, drafts, and letters—always reside with the heirs. The process of publishing or granting access to letters involves additional legal complexities. A letter written by someone to Leylâ Erbil is, in terms of ownership, part of this Special Collection,

masının ötesine giden bir çalışma esasında.

Arşiv belgelerinin –özellikle daha önce yayımlanmamış el yazısı malzemenin, taslakların, mektupların- kullanıma açılması konusunda öncelikli karar ve izin her zaman varislerde. Mektupların yayımlanması ya da kullanıma açılması ise daha karmaşık bir hukuki süreç. Bir kişinin Leylâ Erbil'e yazmış olduğu bir mektup mülkiyet anlamında bu Özel Koleksiyon'un bir parçası ama yayın ya da açık erişim söz konusu olduğunda mektubu yazan kişinin ya da varislerinin de söz hakkı var. Tüm bunlar bize arşiv çalışmalarının disiplinlerarası olması gereğini ve hukuki destek ihtiyaçlarını da bir kez daha anımsatıyor. Ama bunun dışında, sizin de belirttiğiniz gibi farklı başlıklarda engeller var. Henüz taranmamış belgelerin varlığı ve şu anda bunu yapacak işgücümüzün olmaması bir örnek. Engelleri çok farklı kategorilerde sıralayabiliriz ama projenin en yoğunlaştığı dönemde deneyimlediğimiz ve fiziksel olarak kampüse girmemizi bile engelleyen Covid pandemisi ve Boğaziçi Üniversitesi'nde seçilmiş rektörün atanmaması sonrası yaşananlar mücessem olarak önümüzdeydi. Bir yandan Covid pandemisi devam ederken diğer yandan Üniversitemiz alıştığımız bildiğimiz liyakatle yönetilen Üniversite olmaktan uzaklaşıyordu.

Bunun yanı sıra fiziksel mekânlarını kullandığımız ve koordinasyon yaptığımız Arşiv Merkezi tamamen Boğaziçi Üniversitesi Kütüphanesi bünyesine geçti. Böylece Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu'nun bulunduğu Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi'ne fiziksel olarak da yakın olan bu merkezin taşınması ve belge tarayıcısının yerinden alınması da bizi çok üzen ve engelleyen bir durum oldu. Ekleyebileceğim başka çok temel bir sorun da taşınmak zorunda kalmamız oldu. Bu hem fiziksel olarak tüm arşiv malzemesinin bir yerden başka bir yere aktarılması hem de kurmaya çabaladığımız sistematiğin bozulması demekti.

Arşivin tamamına dair bir katalog yayını planı yok. O konuda her şey sanırım online olarak devam edecek. Ama Arşiv'den çıkan bazı malzemelerin kitaba dönüşmesi projeleri var. Ve hem Arşiv'e dayanan makaleler hem de Arşiv'in ilham verdiği makaleler yazdık bu süreçte.[1]

Sergi konusu ise biraz daha karmaşık. Karmaşıktan kastım şu: En başta koleksiyon bir yığın halindeyken ve henüz kaba tasnifini bile yapmamışken bir sergi fikri oluşmuştu; bu fikir zamanla epey form değiştirdi ya da daha doğrusu nasıl bir serginin anlamlı olacağı tartışmaları

but when it comes to publication or open access, the person who wrote the letter or their heirs also have a say. All of this reminds us once again that archival work needs to be interdisciplinary and requires legal support. Besides that, as you mentioned, there are several other challenges across different areas. Many documents that have not yet been scanned and the current shortage of workforce to accomplish that is just one example.

We can list challenges under various categories, but during the project's most intense phase, we faced the concrete challenges such as the Covid pandemic, which physically prevented us from accessing the campus, and the events following the non-appointment of the elected rector at Boğaziçi University. While the Covid pandemic continued, our university was moving away from the merit-based administration that we were accustomed to. In addition, the Archive Center, where we used the physical space and coordinated our work, was completely integrated into the Boğaziçi University Library. The relocation of this center, which is also physically close to the Nâzım Hikmet Cultural and Arts Research Center where the Leylâ Erbil Special Collection is housed, and the removal of the document scanner from its place, were developments that deeply saddened and hindered us. Another very fundamental issue was our forced relocation. This meant not only the physical transfer of all archival materials from one place to another but also the disruption of the system we were trying to establish.

There are currently no plans to publish a complete catalog of the archive in print; the process will likely continue exclusively online. However, there are ongoing projects aimed at transforming some of the archive's materials into books. Throughout this process, we have authored both articles directly based on the archive and those inspired by it.[1]

The exhibition topic is a bit more complicated. By complicated, I mean this: Initially, when the collection was still unorganized and not even roughly classified, the idea of an exhibition emerged. However, over time, the focus shifted significantly. Discussions about what kind of exhibition would truly be meaningful started to take precedence over the initial idea. In short, the intention is still there, but as of now, there is no concrete plan in place.

1. Olcay Akyıldız ve Merve Şen, "Leylâ Erbil'den Kalanlar: Yazar Arşivlerinde Çoğalan Sesler ve Öznellik," *monograf*, sy. 12 (2019): 314-322, http://monografjournal.com/sayilar/12/15-merve-sen-olcay-akyildiz.pdf; Olcay Akyıldız ve Merve Şen, "Arşivden Kitaba *Cüce*: Medyanın ve Hakikatin Katmanları," *Notos*, sy. 86 (Mayıs-Haziran 2021): 46-56; Olcay Akyıldız ve Merve Şen, "Anlatının Yüzeyinden Arşivin Çeperlerine: Leylâ Erbil Edebiyatı ve Arşivini Bir Arada Düşünmeye Yönelik Bir Tartışma Denemesi," *Türkiyede Arşivciliğin Bugünü ve Yarını: Kadınların Arşivlerdeki Yeri* içinde, yay. haz. Aslı Davaz Birsen Talay Keşoğlu, Seval Ünlü ve Tuba Demirci (İstanbul: Beykoz Üniversitesi, Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı, 2022), 149-179.

1. Olcay Akyıldız and Merve Şen, "Leylâ Erbil'den Kalanlar: Yazar Arşivlerinde Çoğalan Sesler ve Öznellik," *monograf*, no. 12 (2019): 314-322, http://monografjournal.com/sayilar/12/15-merve-sen-olcay-akyildiz.pdf; Olcay Akyıldız and Merve Şen, "Arşivden Kitaba *Cüce*: Medyanın ve Hakikatin Katmanları," *Notos*, no. 86 (May-June 2021): 46-56; Olcay Akyıldız ve Merve Şen, "Anlatının Yüzeyinden Arşivin Çeperlerine: Leylâ Erbil Edebiyatı ve Arşivini Bir Arada Düşünmeye Yönelik Bir Tartışma Denemesi," in *Türkiyede Arşivciliğin Bugünü ve Yarını: Kadınların Arşivlerdeki Yeri*, edited by Aslı Davaz, Birsen Talay Keşoğlu, Seval Ünlü and Tuba Demirci (İstanbul: Beykoz Üniversitesi, Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı, 2022), 149-179.

sergi fikrinin önüne geçti. Özetle niyet baki, somut plan ise şu anda yok.

Leylâ Erbil Arşivi hakkında bilgi almak üzere Boğaziçi Üniversitesi Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi'nin web sayfasını[2] ziyaret ettiğimizde, Leylâ Erbil Bibliyografyası'nı da görüyoruz. Bu kapsamlı ve özverili çalışma için sizleri tebrik ederiz. Bize bu Bibliyografya hakkında bilgi verebilir misiniz?

Bibliyografyayı fark etmeniz ve buna işaret etmeniz beni çok sevindirdi. Bu bizim hem merkez olarak, hem de bibliyografya üzerinde emek veren Esra Nur Akbulak ve benim çok önem verdiğimiz bir çalışmaydı. Hem açık erişimli ve sonradan değiştirilebilir/eklenebilir bir online bibliyografya hem de yayımlanmış bir bibliyografya oldu. Farklı filtreler kullanarak aramalar yapıp grafikler çizdirebildiğimiz bu sistemi Merkez'imizde Nâzım Hikmet Bibliyografyası için kullanmıştık. O da bizim için yol gösterici oldu. Bu süreçte dijital ve teknik kısımda bize, o zamanki Merkez koordinatörümüz Buket Okucu ve Power BI teknik altyapısını kuran Umut Özbay destek oldu. Uygulamanın ara yüzü kendileri tarafından oluşturuldu.

Yayınlara dair sorunuzla bibliyografyayı birleştirdiğimizde, aslında bu bibliyografya da, bibliyografyadan hareketle üzerine yazdığımız ve girdileri analiz ettiğimiz makale de yine arşivin bir çıktısı esasen.[3] Bibliyografya çalışmaları genel olarak önemli bir eksik. Her yazar için sonradan eklemelerle ilerleyebilecek dinamik bir veri sistemi kurabilmek harika olurdu. Bunun yanı sıra genelde sıkıcı bir girdi listesi olarak düşünülebilecek bibliyografya üzerine düşünmek ve meseleyi yazarın alımlanmasından, piyasa şartlarına ya da edebiyat disiplininde yapılan çalışmaların değişiminden ideolojik yorumlara uzanan bir yelpazede ele almak bizi çok heyecanlandırdı. Alana bir katkı sunabilmişsek ne mutlu bize.

Son olarak; Leylâ Erbil Arşivi'nde geçirdiğiniz süreç, başka kadın yazarların arşivleri üzerinde de çalışma isteği uyandırdı mı sizde?

Buna çok kocaman bir evet demek istiyorum. Öncelikle zaten Leylâ Erbil Arşivi öncesinde Boğaziçi Üniversitesi'ne bağışlanmış olan Adalet Ağaoğlu Arşivi olmak üzere hem arşivlere ulaşım, arşivlerin nerede olduğu konusundaki merak hem de benzer şekillerde sistematize edilecek/kataloglanacak yazar arşivlerinin birlikte çalışılması fikri oluştu kafamda.

When we visit the website[2] of the Nâzım Hikmet Culture and Art Research Center at Boğaziçi University to learn more about the Leylâ Erbil Archive, we also see the Leylâ Erbil Bibliography. Congratulations on this comprehensive and dedicated work. Could you share some insights into this Bibliography with us?

I'm glad you noticed the bibliography and brought it up. This was a study that both our center and Esra Nur Akbulak, who worked hard on the bibliography, and I attached great importance to. It became both an open-access, online bibliography that can be continuously updated and expanded, and a published bibliography. We used this system, where we could perform searches using different filters and draw graphs, for the Nâzım Hikmet Bibliography in our Center, which served as a valuable guide for us. During this process, our then Center coordinator Buket Okucu and Umut Özbay, who established the Power BI technical infrastructure, supported us on the digital and technical side. The application's interface was created by them.

When we combine your question about publications with the bibliography, this bibliography, and the article we wrote based on it, where we analyzed the entries, are essentially outputs of the archive.[3] Bibliography studies are generally a significant gap in the field. It would be great to be able to set up a dynamic data system for each author that could progress with subsequent additions. Additionally, rethinking the bibliography, which might typically be considered a boring list of entries, and framing it within a broader context, from the author's reception to market conditions or from changes in literary studies to ideological interpretations, was something that excited us greatly. If we have been able to contribute to the field, we are very happy.

Finally, has your experience with the Leylâ Erbil Archive inspired you to work on the archives of other women writers as well?

I want to give a resounding yes to this. Firstly, even before the Leylâ Erbil Archive, the Adalet Ağaoğlu Archive, which had already been donated to Boğaziçi University, sparked my curiosity about accessing archives and knowing where they are located. It also led to the idea of working together on author archives that will be systematized/cataloged in similar ways.

For instance, with a student who was writing a thesis on the writing process of Adalet Ağaoğlu's novel Ölmeye

2. "Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu -B.Ü. Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi, B.Ü. Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi", https://nazimhikmetmerkezi.com/projeler/leyla-erbil-ozel-koleksiyonu/, https://nazimhikmetmerkezi.com/projeler/leyla-erbil-bibliyografyasi/
3. Esra Nur Akbulak ve Olcay Akyıldız, "Leylâ Erbil Bibliyografyası," *Zemin*, sy. 1 (Haziran 2021): 30–69, https://doi.org/10.5281/zenodo.8005582; Olcay Akyıldız ve Esra Nur Akbulak, "Leylâ Erbil Bibliyografyası Bize Ne Söyler? Leylâ Erbil Edebiyatına ve Alımlanışına Verilerle Bakmak," *Zemin*, sy. 1 (Haziran 2021): 8–29, https://doi.org/10.5281/zenodo.8005518

2. "Leylâ Erbil Özel Koleksiyonu -B.Ü. Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi, B.Ü. Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi", https://nazimhikmetmerkezi.com/projeler/leyla-erbil-ozel-koleksiyonu/
3. Esra Nur Akbulak and Olcay Akyıldız, "Leylâ Erbil Bibliyografyası," *Zemin*, no. 1 (June 2021): 30–69, https://doi.org/10.5281/zenodo.8005582; Olcay Akyıldız and Esra Nur Akbulak, "Leylâ Erbil Bibliyografyası Bize Ne Söyler? Leylâ Erbil Edebiyatına ve Alımlanışına Verilerle Bakmak," *Zemin*, no. 1 (June 2021): 8–29, https://doi.org/10.5281/zenodo.8005518

Örneğin Adalet Ağaoğlu'nun *Ölmeye Yatmak* romanını yazma süreci üzerine tez yazan bir öğrencimle, hem Adalet Ağaoğlu arşivinden hem de Leylâ Erbil arşivinden bu konuda nasıl bir destek malzeme bulunabileceğini tartıştık; arşiv bizi yönlendirdi. Aynı öğrenci bizim Leylâ Erbil arşivinden de hareketle oluşturduğumuz bibliyografyaya benzer bir Adalet Ağaoğlu bibliyografyası hazırlama işine girişti. Bunlar bir anlamda arşivler arası paslaşmalardır diye düşünüyorum.

Yatmak (Lying Down to Die), we discussed what kind of supporting materials could be found from both the Adalet Ağaoğlu archive and the Leylâ Erbil archive; the archive guided us. This same student also took on the task of preparing a bibliography for Adalet Ağaoğlu, modeled after the one we created for the Leylâ Erbil Archive. I see these efforts as forms of inter-archive collaboration.

Leylâ Erbil Koleksiyonu (Kataloglanmış 3102 belge)

-BIO (Yazarın biyografik bilgilerine dair belgeler)
--01. Kimlikler, şahsi belgeler (65)
--02. Eğitim (32)
--03. Şahsi yazışmalar (mektuplar ve arkası yazılı kartpostallar) (576)
--04. Resmi yazışmalar (471)
--05. Fotoğraflar (38)
--06. Kendi hakkında yazılanlar, filmler, röportajlar (509)
--07. Diğer (ödüller, kartvizitler, broşürler, davetiyeler, not defterleri, telefon ve adres defterleri) (239)

-NTB (Defterleri)
–NTB.01 (2)

-LIT (Edebiyata dair belgeler)
--01. Roman müsveddeleri ve topladığı malzemeler (194)
--02. Yayımlanmış yazıları (69)
--03. Hakkında yapılmış çalışmalar (25)
--04. Değerlendirmesi için gönderilenler (36)
--05. Polemikler (31)
--06. Diğer (79)

-LIB (Kitaplık)
–01. Kendi kitapları (38)
–02. Yabancı dildeki kendi kitapları (3)
–03. Hakkındaki çalışmalar (5)
–04. Kendi kütüphanesinden (üzerinde not olan kitaplar) (42)

-OTH (Diğer)
--01. Topladığı dergi ve gazeteler (kupürler dahil) (507)
--02. Diğer fotoğrafları (1)
--03. Film ve müzik (14)
--04. Nesneler (25)
--05. Diğer (40)
–06. Dosyalar, klasörler (61)